

EDITORIAL

Časopis *Acta Universitatis Carolinae – Iuridica* (AUCI) je hlavním časopisem Právnické fakulty Univerzity Karlovy a patří mezi tradiční právnické časopisy teoretického zaměření v České republice. Je evidován v Index to Foreign Legal Periodicals, který je veden American Association of Law Libraries. AUCI je tzv. časopisem otevřeným a veškerý jeho obsah je zveřejňován jak na webu Právnické fakulty, tak na webových stránkách Nakladatelství Karolinum [<https://karolinum.cz/casopis/auc-iuridica>].

Předkládané číslo je věnováno srovnávacímu mezinárodnímu právu soukromému se zvláštním zaměřením na Evropskou unii, často v pohledu, který unijní právo přesahuje, ať již směrem k právu národnímu, nebo k mezinárodnímu právu veřejnému, k mezinárodnímu obchodnímu právu, či obecně ke globálnímu právu.

Toto číslo bylo připravováno v souvislosti s výročním zasedáním GEDIP, Evropské skupiny pro mezinárodní právo soukromé (Group européen de droit international privé, European Group for Private International Law), které se mělo konat ve dnech 18.–20. září 2020 na Právnické fakultě UK v Praze.

Zasedání GEDIP jsou tradičně organizována v září každého roku na základě pozvání jednoho ze svých členů. GEDIP je pracovní skupinou specializovanou na evropské mezinárodní právo soukromé, která byla vytvořena v r. 1991 a od r. 2004 je sdružením podle lucemburského práva. Její činnost je zaměřena na analýzu vzájemného vlivu mezinárodního práva soukromého a evropského práva. Tématy, jimiž se zabývá, jsou kromě mezinárodního práva soukromého, ať již unifikovaného, či autonomního, unijní právo a obecně Evropská unie, Haagská konference mezinárodního práva soukromého, Evropský soud pro lidská práva, Evropská úmluva o ochraně lidských práv, a související právní otázky, vždy se zvláštním zaměřením na přeshraniční právní poměry. Texty, které GEDIP připravila, tedy pracovní dokumenty GEDIP, jsou předkládány jako doporučení a návrhy evropských i mezinárodních instrumentů, adresátem bývá většinou Evropská komise.

Projekty GEDIP významně ovlivnily přijetí takových předpisů, zásadních pro evropské mezinárodní právo soukromé, jako jsou – v časové posloupnosti – unijní nařízení v oblasti mezinárodní soudní příslušnosti ve věcech rodinných, v oblasti práva použitelného na mimosmluvní závazky, na smluvní závazky, a na rozvod. Výsledky práce GEDIP dále výrazně ovlivnily rozšíření úpravy původního nařízení Brusel I o pří-

slušnosti a uznání a výkonu rozhodnutí ve věcech občanských a obchodních o otázky externích vztahů a přesnějšího vymezení vztahů soudního a rozhodčího řízení (nařízení Brusel I bis), otázky rodičovské odpovědnosti a mezinárodních únosů, dědictví v mezinárodním právu soukromém, manželských majetkových režimů a režimů registrovaných partnerů. Zvláštní pozornost byla dále věnována otázkám, jako jsou konflikty státní příslušnosti, aplikace zahraničního práva, použití imperativních norem v přeshraničních vztazích, kodifikace obecné části mezinárodního práva soukromého, návrh nařízení o právu použitelném na společnosti, připravuje se návrh nařízení o právu použitelném na věcná práva, a další. Tyto návrhy a diskuse, které o nich proběhly a které jsou podrobně registrovány na webové stránce GEDIP [<https://bleuciel.lu/gedip-d/fr/>], se často promítly do přípravy právních instrumentů v rámci Evropské unie. Těžiště mezinárodního práva soukromého ovšem tradičně spočívá v jeho obecné části a v mnoha obecných otázkách, které jsou předmětem cenných diskusí na zasedáních této skupiny, od připomínek k judikatuře Soudního dvora EU a Evropského soudu pro lidská práva, až po vyjádření k budoucím trendům.

Členy GEDIP jsou profesori mezinárodního práva soukromého z evropských univerzit nebo z mezinárodních organizací a je mi ctí, že jako první členka reprezentující tzv. nové členské státy EU jsem byla kooptována já, účastním se práce GEDIP od r. 2005.

Jak již bylo zmíněno, pro rok 2020 měla být hostitelkou Praha a Právnická fakulta UK, z důvodu koronavirové pandemie bylo pražské zasedání přesunuto na 17.–19. září 2021. Příspěvky plánované v souvislosti s pražským zasedáním GEDIP však vycházejí v původně plánovaném termínu, tak, aby neztratily na aktuálnosti. A aktuální opravdu jsou, jejich autory jsou známí odborníci na mezinárodní právo soukromé jednak přímo ze skupiny GEDIP, jednak z Právnické fakulty UK, v rámci které je vyučován povinný předmět mezinárodní právo soukromé. Příspěvky se zaměřují předně na obecné otázky, jako jsou globalizace v přeshraničních sporech a Evropská unie, vliv práva EU na mezinárodní právo soukromé v Norsku, Evropská úmluva o lidských právech z pohledu mezinárodního práva soukromého, a spory o změně klimatu v občanskoprávním řízení. Příspěvky věnované rodinnému právu se zamýšlejí nad relevancí statusu rodinného příslušníka získaného v zahraničí pro volný pohyb osob, kodifikací mezinárodního rozvodu v připravovaném projektu GEDIP, a limity pravomoci ve věcech rozvodu z hlediska českého práva. Třetí okruh příspěvků lze systematicky podřadit pod obchodní právo, tématy jsou právo rozhodné pro mezinárodní insolvenční řízení, platnost mezinárodních rozhodčích doložek uzavřených prostřednictvím e-mailu, a výkon rozhodnutí v obchodních věcech vydaných v nečlenských státech v České republice. Příspěvky odrážejí aktuální otázky mezinárodního práva soukromého, které se v posledních letech objevují v praxi, zároveň však naznačují, jak by mohla a měla na tyto nové jevy reagovat teorie, jaké jsou trendy do budoucna.

Tyto příspěvky, propojující zájmy členů GEDIP a učitelů mezinárodního práva soukromého na pražské Právnické fakultě, ve svém celku představují jeden z významných výstupů grantového projektu Právnické fakulty UK Progres Q03 Soukromé právo a výzvy dneška.

Mezinárodní právo soukromé je oblastí soukromého práva, která dosáhla výrazných úspěchů při mezinárodním sjednocování právních pravidel a jejich kodifikaci. Je to

obor, který si postupně probíjí své místo na slunci a získává pozornost, kterou si určitě zaslouží, i když je v rámci soukromého práva stále ještě spíše přehlížen. I přes některá opatření států v souvislosti s koronavirovou krizí, která omezují přeshraniční styk, se soukromoprávní poměry s mezinárodním prvkem budou nepochybně dále rozvíjet a nadále přinášet složité otázky spojené s tak obtížnou disciplínou, jakou je mezinárodní právo soukromé, a na tyto otázky bude třeba kvalifikovaně reagovat. Věřím, že příspěvky v tomto čísle AUCI čtenáře zaujmou.

* * *

The journal *Acta Universitatis Carolinae – Iuridica* (AUCI) is the leading journal published by the Law Faculty of Charles University and belongs amongst the long-established, theoretically oriented legal journals published in the Czech Republic. AUCI is registered in the Index to Foreign Legal Periodicals, produced by the American Association of Law Libraries. AUCI is an open access legal journal with its contents published both on the website of the Law Faculty and the website of Karolinum Press [<https://karolinum.cz/en/journal/auc-iuridica>].

The present issue is focused on comparative private international law, with emphasis on the European Union but often looking beyond the EU law, by references to national law, public international law, international trade law or global law in general.

The present issue was put together on the occasion of the annual GEDIP meeting (Group européen de droit international privé, European Group for Private International Law), which was to take place between 18th to 20th September 2020 at the Law Faculty of Charles University.

GEDIP is a working group specializing in European private international law, set up in 1991 and officially incorporated as association under Luxembourg law since 2004. GEDIP meetings are traditionally organized each September at the invitation of one of its members. Activities of the group are centred around the analysis of the mutual influence of private international law and European law. In addition to the private international law, whether autonomous or uniform, the main topics include the European Union and EU law, the Hague Conference on Private International Law, the European Court on Human Rights, the European Convention on Human Rights and related legal issues, always with emphasis on cross-border situations. The texts prepared by GEDIP, i.e., the GEDIP working documents, are submitted as recommendations and proposals for European and international instruments; their addressee is usually the European Commission.

By its activity, GEDIP has a significant impact on the adoption of legislation essential for European private international law such as – listed chronologically – EU regulation of international jurisdiction in family matters, law applicable to non-contractual and contractual obligations, and international divorce. The results of GEDIP's work further influenced and expanded contents of the original Brussels I Regulation on jurisdiction and the recognition and enforcement of judgments in civil and commercial matters with respect to the issues of external relationships and more precise regulation of judicial proceedings and arbitration (Brussels I bis Regulation) as well as issues of

parental responsibility and international child abduction, regulation of succession and matrimonial property regimes in private international law. Particular attention was paid to issues such as conflicts of nationality, application of foreign law and mandatory rules in cross-border situations, codification of general part of private international law, draft rules on the law applicable to companies and other bodies, draft rules on the law applicable to rights in rem, which are currently being prepared, and others. These suggestions and in-detail discussions are published on the GEDIP website [<https://bleuciel.lu/gedip-d/fr/>] and are often reflected during the legislative process within the European Union. The backbone of the private international law is formed by its general part and regulation of many general issues which are subject to the numerous rewarding discussions taking place during GEDIP meetings with their focus, ranging from comments to the case-law from the EU Court of Justice or the European Court of Human Rights, to comments on the future trends of the field.

GEDIP members are professors in the field of private international law associated with European universities or international organizations. I am honoured to participate on GEDIP's work since 2005 as the first national from the group of the Member States joining during 2004 enlargement who was accepted as GEDIP member.

Unfortunately, the coronavirus pandemic affected 2020 GEDIP meeting hosted in Prague by Law Faculty of Charles University, which was moved to 17th–19th September 2021. Nevertheless, the contributions to AUCI prepared for the GEDIP meeting do not lose their relevance and as such are published as planned. The authors included in the present issue are well-known experts in the field of private international law, forming an unique mix of GEDIP members and academics of Law Faculty of Charles University, where the subject of private international law counts among the compulsory course.

Contributions may be divided among three groups. Firstly, there are papers which address general issues such as globalization in cross-border disputes and the European Union, the European Convention on Human Rights from the point of view of private international law, and climate change disputes in civil proceedings, as well as topics including national point of view, the example of which is the impact of EU law on private international law in Norway. Secondly, the issue includes also papers devoted to more specific topic, such as family law, even more specifically the relevance of status gained by a family member while abroad for the free movement of persons, the codification of international divorce, which is also included in the current GEDIP project, and the limits of jurisdiction in matters of divorce from the Czech law point of view. The third set of contributions is oriented towards commercial law, with topics dealing with the law applicable to international insolvency proceedings, the validity of international arbitration clauses concluded via email, and the enforcement of decisions in commercial matters issued in non-member countries in the Czech Republic. Generally, all contributions address issues of private international law that have emerged in practice in recent years, but also indicate how theories and trends in the future could and should respond to these new phenomena.

The contents of the current issue represent interests of GEDIP members as well as professors and other associates who teach private international law at the Law Faculty

of Charles University, and as a whole form an important output within the Progress Q-03 grant project “Private Law and Challenges Today” which is operated at the Law Faculty of Charles University.

Private international law is an area of private law that has achieved significant success in the international unification of legal rules and their codification. It is a field that is gradually gaining its place in the sun and well-deserved attention of the law practitioners, although it still remains rather overlooked when compared to other fields of the private law. Regardless of recent national restrictions on cross-border relations imposed because of the coronavirus crisis, presence of international elements in private law relationships will undoubtedly continue to grow, bringing forward complex issues for the private international law to face and ultimately answer. I believe that the contributions in the present AUCI issue are step forward in this quest and will interest its readers.

Prof. JUDr. Monika Pauknerová, CSc., DSc.
professor of private international law
Faculty of Law, Charles University, Prague
pauknero@prf.cuni.cz
doi: 10.14712/23366478.2020.27